

En el Concili Provincial Tarraconense (Arrels Cristianes IV)

Dij, 29/07/2010 per Catalunya Religió

(Bernabé Dalmau -CR) El Concili Provincial Tarraconense de 1995 se celebrà del 21 de gener al 4 de juny amb la participació de tot l'episcopat català i, amb vot consultiu o com a observadors, d'unes cent cinquanta persones. L'arquebisbe primat Ramon Torrella va aprofitar una avinentesa única -l'actual organització territorial difícilment ho permetrà una altra vegada- per reprendre la interrupció de la tradició conciliar estroncada el 1757 i que representa el conjunt més extens de concilis provincials, fins al punt de doblar la segona més extensa de les terres hispàniques i convertir-se en una de les primeres de tota la Cristiandat.

Va tenir en tot moment continuïtat amb l'esperit de les [Arrels cristianes](#), document que hom va incloure en apèndix a l'edició [oficial de les resolucions](#). Tal com reflecteix la Resolució 1, de caràcter programàtic, el Concili féu una clara opció evangelitzadora i un reconeixement del caràcter plural i secular de la societat catalana. Tingué voluntat de ser reconciliació generosa de grups i de tendències. Això es mostrà en la llibertat d'expressió i en la voluntat integradora que dominà en tot moment, a desgrat de les tensions inevitables. Des d'aquest punt de vista, donà una regla d'or metodològica, aplicable a d'altres situacions: "Cal evitar dos esculls: fer com si les diferències no existissin i fer per manera que algun d'aquests dos pols s'imposi com a posició oficial del Concili".

Ja una exhortació episcopal d'un any abans -*Esperit, què dius a les Esglésies de la Tarraconense*, 6 de gener de 1994- citava, de les *Arrels cristianes*, el diagnòstic que fan sobre l'evolució social, de rel tècnica i filosòfica, amb el conseqüent ritme de secularització més accelerat. I reconeixia diversos signes, no sempre fàcils de discernir: la religiositat menys visible, els catòlics no-practicants, la nova generació desitjosa de llum i de veritat però amb mancança de coneixements sobre la fe catòlica, les noves llavors del Regne de Déu, l'aportació humanitzadora de l'Església... Tot això preparava els esperits per a la reflexió conciliar, amb la consciència d'exercici del ministeri col·legial i de la comunió entre les Esglésies.

Aquesta citació fou represa en el Prefaci de les Resolucions conciliars -Prefaci elaborat únicament pels bisbes- amb la reafirmació del sentit que deu anys abans donaren a la carta pastoral: "La nostra acció pastoral es mou, en la seva gran majoria, en el marc de la societat catalana. Nosaltres l'estimem, perquè és la que Déu ha volgut, en la seva providència, que fos la nostra, tot i reconeixent les seves llums i les seves ombres. Per reafirmar aquesta nostra actitud, i també per maldar perquè no fossin oblidats els valors cristians que han configurat la seva història, publicarem, fa tot just deu anys, el document *Arrels cristianes de Catalunya*. Pionera en tantes iniciatives de tota mena, Catalunya ho ha estat també en els grans moviments eclesials que culminaren en les decisions del Concili Vaticà II. Tanmateix, les reaccions socials i la nova mentalitat secularista, pluralista i

individualista que de mica en mica s'han anat creant a Europa, s'han fet sentir amb força entre nosaltres". Hi ha, doncs, una constància a senyalar la tendència secularitzadora com un dels factors ambigus, per no dir negatius, que caracteritzen la nostra societat. Aquesta insistència permet que el llegat del Concili Tarraconense, ple d'optimisme cristià, no caigui en un cofoïsme que, a més, d'il·lusori, representaria un replegament i no una progressió.

Un segon esment de les *Arrels cristianes* el trobem, en la citada Resolució 1 -anomenada en l'argot conciliar "el davantal" a causa del seu caràcter de consideració prèvia- per il·lustrar les conseqüències a tenir en compte en l'evangelització: "Cal també afirmar la nostra voluntat permanent d'arrelament al país, tot fent nostres les afirmacions del document *Arrels cristianes de Catalunya*. Expressem el nostre desig de pau i de reconciliació civil i religiosa. Així es descarta un esperit d'evangelització feta des del poder, d'una manera que arribés a eclipsar les energies de la Paraula i de l'Esperit de Déu. Només així serà possible que propostes concretes no siguin interpretades com a signes d'una voluntat de control de la societat o de les persones o com a actes de pura afirmació institucional". Aquí cal remarcar que no basta referir-se a un passat gloriós -arrels- sinó que el que convé és un compromís amb el present -arrelament. També és interessant que el significat sobreentès de l'expressió "país"; evidentment, es mou en la línia de l'afirmació nacional de la carta pastoral. Que el Concili aculli el contingut d'aquell document li dóna caràcter de "recepció" (en el sentit tècnic eclesial) i alhora n'assegura l'actualitat.

Una afirmació semblant es troba més concisament en el paràgraf que forma la Resolució 105: "El Concili exhorta a incorporar progressivament l'ensenyament d'*Arrels cristianes de Catalunya* entorn del nostre país. Aquest ensenyament ha de ser interpretat d'acord amb la doctrina del Concili Vaticà II i de la doctrina pontificia". Aquí cal fer una mica d'història. El darrer punt és tal com el va deixar la Santa Seu en atorgar, un any després, l'aprovació. El text que l'assemblea havia acceptat (80 vots favorables; 2 amb esmenes; 19 desfavorables; 31 en blanc) feia així: "Incorporar progressivament l'ensenyament d'*Arrels cristianes de Catalunya* entorn del nostre país com a pàtria, nació i cultura. Pel que fa a aquesta última, el concepte de sobirania cultural (Discurs del papa a la Unesco, 14; 2-VI-80) és d'una gran importància per a la plena realització dels nostres conciutadans com a persones humanes". Cal reconèixer que el redactat dels conciliaris era més expressiu i compromès en la valoració positiva del nacionalisme, però també més feixuc de redacció. Es nota que el text originari vivia de l'impacte, aleshores encara recent, del Discurs a la Unesco mentre que el text de la Santa Seu és volgutament ambigu (ja hem parlat de l'evolució del magisteri de l'Església en aquest camp i com el Vaticà II es trobà en un moment de transició). És possible que arribés a Roma el reflex de la votació del Concili provincial, la qual, encara que obtingué l'aprovació, tingué vots desfavorables i força abstencions.

Caldria meditar l'expressió "incorporar progressivament" perquè dóna a entendre que, al cap de deu anys, no era assumit globalment l'ensenyament de les *Arrels cristianes*. Potser no ho serà mai del tot, perquè sempre hi haurà cristians a casa nostra que discreparan de l'opció dels nostres bisbes el 1985. En tot cas, és simptomàtic que el Concili Tarraconense ratifiqués l'ensenyament de la carta pastoral, que, sigui dit de passada, ja és prou significatiu que durant aquests vint-i-cinc anys cap instància vaticana ni espanyola no ha desautoritzat.

Bernabé Dalmau

Monjo de Montserrat

Altres articles

-Consideracions Generals

[Importància de les “Arrels Cristianes de Catalunya” \(I\)](#)

[La cohesió d’un episcopat \(II\)](#)

[Els límits d’una certa visió de Catalunya \(III\)](#)

Les “Arrels cristianes” en el Concili Provincial Tarraconense (IV)

-Comentari a la lectura del text

1. [Proemi](#)
2. [Amor i servei a Catalunya](#)
3. [El fet de la nacionalitat catalana](#)
4. [Una cultura](#)
5. [Una època de canvi](#)
6. [L’Església a Catalunya](#)

7. [Pluralisme](#)
8. [Recordar les nostres arrels](#)
9. [Justícia social](#)
10. [Els qui han vingut de fora](#)
11. [Epíleg](#)